

הלבנת הון דרך האינטרנט (cyberlaundering) היא תופעה חדשה הצומחת בד בבד עם התפתחות המסחר האלקטרוני והשימוש בכסף אלקטרוני ובכרטיסים חכמים. היקף התופעה אינו ידוע עדיין, אך ה-FATF, הארגון הבינלאומי למלחמה בהלבנת הון, בחר להתריע מפניה במספר ניירות עמדה עדכניים.

הלבנת הון באינטרנט היא דוגמא מעולה לקשיים המוזכרים בפרק זה בעניין סמכות השיפוט וברירת הדין והיא מחייבת את המדינות והארגונים הבינלאומיים השונים הפועלים בתחום להגיע לפתרונות ראויים בנושא.

מאפייני רשת האינטרנט שעושים אותה אידיאלית למסחר עושים אותה אידיאלית להלבנת הון: מהירות, נגישות, אנונימיות ויכולת לחרו"ג מעבר לגבולות המדינה. הלבנת הון באינטרנט נהנית מיתרונות רבים על-פני הלבנת הון "קונבנציונלית": הקושי בזהוי פרטי הצדדים, היעדר או אי התאמה של אמצעי מעקב, רישום ודיווח, אי כפיפותן

של העברות באינטרנט לרגולציות הקיימות כיום, והעובדה שהקשר בין הלקוח לבנק אינו נעשה פנים אל פנים, כך שאדם אחד יכול לפתוח חשבון בנק ואחר יכול לעשות בו שימוש, כל אלו מובילים להגברת היקף התופעה של הלבנת הון ברשת.

הלבנת הון באינטרנט נעשית, עקרונית בשלושה שלבים: שלב ראשון: placement, בשלב זה נרכש כסף אלקטרוני בהון המיועד להלבנה. השלב השני הוא שלב ה-layering, זוהי סדרת פעולות בכסף האלקטרוני להסתרת המקור. השלב השלישי הוא שלב האינטגרציה, ההון עובר למלבין כתוצאה מעסקה חוקית. אופיים של הבנקים האלקטרוניים, אי כפיפותם, בדרך כלל, לחובות הדיווח המוטלות על בנקים רגילים ואי התערבותו של גורם אנושי בהעברות

177 ראו: "9", Internet Watchdog, South China Morning Post, December 1996.

128

דיני מחשבים מהדורה שלישית - כרך שני עו"ד נעמי אסיא

הכסף מקלות כמובן על תהליך ההלבנה.¹⁷⁸ אין בנמצא עדיין פסיקה בעניין הלבנת הון באינטרנט בתחום סמכות השיפוט ו/או ברירת הדין, נותר לנו לפנות לסוגיות העדכניות בנושאים אלו בתחומים אחרים, כגון בעניין חופש הביטוי (עניין יאהו! לעיל, וסוגיית ההימורים המקוונים). יש לציין כי הלבנת הון באינטרנט מערבת גם שאלות מתחום הגנת הפרטיות - שכן המעקב, הרישום ואיסוף המידע בעניין העברות כספים, בעלות על חשבונות בנק וכיו"ב מתנגשים לעיתים קרובות בצנעת הפרט. תחום אחר הקשור לעניין הוא זה העוסק באחריות ספקי אינטרנט, למעשה ה-FATF ממליצה בנייר עמדה חדש להטיל על אלו אחריות מסוימת במידה ולא יעמדו בדרישות מפורטות לאחסון, שימוש והעברת מידע וכספים.

¹⁷⁸ כך בארה"ב למשל, חובות הדיווח חלות רק על בנקים המבוטחים פדולית (FDIC). יוצא שבנקים אלקטרוניים חייבים בדיווח, שהרי אינם מחוייבים לביטוח פדולי.